

den Roeskildske Stænderforsamling med 35 St. imod 31 St., men som det synes ikke saa meget, fordi Forsamlingen misbilligede det Væsentligste deri, som fordi man ikke kunde enes om det bestemte Forhold, hvori Inddragelsen af Fæstefjorden maatte skee, og derfor fandt det rigtigere at enes om en almindelig Indstilling til Regjeringen om at tage under Overveielse, ved hvilke Midler Foreninger om Naturalhøveriets Afkæffelse kunde forberedes, en Indstilling, som ligeledes vedtoges i den Viborgske Stænderforsamling, og som aabenbart ogsaa omfatter det Stridt, som Regjeringen gjorde.

Under Forhandlingerne var der nemlig allerede gjort opmærksom paa, at Rentekammeret ved fgl. Resolution af 20. April 1813 (der tilligemed den forudgaaede Forestilling findes aftrykt i Bilag til Landbocommissionens Forhandlinger. 1849 P. 50—56) var bemyndiget til at gjøre allerunderdanigst Forestilling om Hovedgaardsfjorders Forøgelse ved Bøndergaardes Nedlæggelse, imod Høveriets fuldkomne og uigjenskabdelige Afkæffelse, og ved at gjøre Forestilling om de Midler, der kunde anvendes til at fremme Høveriets Afsløning indstillede Rentekammeret, at bemeldte fgl. Resolution maatte fremdeles komme til Anvendelse, og det ikke blot, naar Høveriet for en Hovedgaard heelt ophævedes, men ogsaa, naar det Væsentligste af Høveriet bortfaldt.

I Overensstemmelse hermed hedder det i Pl. 9 Marts 1838, at Kongen har søgt at virke til Naturalhøveriets Ophævelse dels ved at bemyndige Rentekammeret til, ligesom hidtil, paa indkommende Ansøgninger at nedlægge allerunderdanigst Forestilling om, at de Hovedgaardseiere, der aldeles og uigjenskabdeligen affkæffe Høveriet, maa forundes Tilladelse til at indtage et i Forhold til de særegne Omstændigheder passende Quantum Bønderjord under Hovedgaarden, dels endeligen ved at udvide denne Bemyndigelse til ogsaa at gjælde de Tilfælde, hvor kun den væsentligste Deel af Høveriet affkæffes.

Hermed forblev det, indtil Loven af 4de Juli 1850 om Afsløning af det Gaarde og

Boelssteder paahvilende Høveri og lignende Pligtarbejde § 13 bestemte, at den ved Resolution af 20de April 1813 og Pl. 9de Marts 1838 givne Bemyndigelse skulde herefter være ophævet, „dog at dette skulde være uden Indsigtelse, forsaavidt Høveriet allerede forinden Udstedelsen af Loven maatte være ophævet.“

Forsaavidt nu Bevillingerne sely, ikke som en Folge af, at Rentekammeret selv kunde bestemme, hvilket Areal der skulde inddrages, men som en Folge af Godseierens Andragende og de øvrige oplyste Omstændigheder, angive, hvilke Jorder de angaae, finder Lovforslaget, som ogsaa i samme udtalt, ikke paa dem nogen Anvendelse, men da det er muligt, at Bevillingernes Indhold ikke er de paagjældende Fæstere bekendt, og da der ikke skeer noget Indgrib i Bevillingerne ved, at deres Indhold bringes til almindelig Kundskab, kunde det være ønskeligt, om Ministeriet vilde lade samtlige Bevillinger gjennemgaae, og efterat det derved har vist sig, hvilke bestemt betegnede Jorder der ere bevilgede inddragne ved Fæsteledighed, lade det paa en eller anden Maade komme til Fæsternes Kundskab.

Naar der derimod er Spørgsmaal om, at de Bevillingshavere, der have Tilladelse til at inddrage et vist boniteret Areal, hvis Valg er overladt til dem sely, kun at det for Inddragelsen maa være fæsteledigt, skulle ved Lovtvinges til strax at gjøre deres Valg gjældende, da kunne vi ikke tilraade en saadan Lov. Bevillingerne ere een Gang givne i Hensigt til en gyldig Lov, og de ere givne som Bederlag for eller Dymuntring til Foranstaltninger, der antages at være i det Offentliges Interesse, og som vedkommende Bevillingshavere muligt ikke vilde have indladt sig paa, naar ikke de derved havde faaet Udsigt til de lovede Fordele. Til disse Fordele hører ogsaa den, at Bevillingshaveren ikke behøver strax at bestemme, hvilken Jord han vil inddrage ved Fæsteledighed, men kan oppebie Fæsteledighed og derefter bestemme, om og hvorvidt han vil benytte sin Bevilling; han vil derved ofte tidligere kunne faae Bønderjord til fri Raadighed, end naar han kun har Ret til at inddrage